

Treball de Fi de Grau

Títol

Austràlia a través del cinema: una mirada crítica a la construcció de la seva identitat nacional a través del setè art i la seva projecció global

Autoria

Mariona Artigas Puente

Professorat tutor

David Revelles Soriano

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	x
Publicitat i Relacions Públiques	
Comunicació Interactiva	
Comunicació de les Organitzacions	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	x

Data

Del 10 al 13 de juny de 2025	
De l'1 al 2 de setembre de 2025	x

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Austràlia a través del cinema: una mirada crítica a la construcció de la seva identitat nacional a través del setè art i la seva projecció global			
Castellà:	Australia a través del cine: una mirada crítica a la construcción de su identidad nacional a través del séptimo arte y su proyección global			
Anglès:	Australia Trough Cinema: A Critical Look at the Construction of Its National Identity Through the Seventh Art and Its Global Projection			
Autoria:		Mariona Artigas Puente		
Professorat tutor:		David Revelles Soriano		
Curs:	2024/25	Grau:	Comunicació Audiovisual	
			Periodisme	X
			Publicitat i Relacions Públiques	
			Comunicació Interactiva	
			Comunicació de les Organitzacions	

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Austràlia – Cinema – Anàlisi – Societat – Cultura
Castellà:	Australia – Cine – Anàlisis – Sociedad - Cultura
Anglès:	Australia – Cinema – Analysis – Society – Culture

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	Aquest treball analitza com el cinema ha influït en la construcció de la identitat australiana i en la seva projecció, diferenciant entre la cultura dominant i la cultura aborigen. A partir de la meva experiència al país, constato que aquestes dues realitats es perceben com a separades: la cultura australiana respon a la dels colons, no pas a la dels primers habitants. L'estudi examina com el setè art ha reforçat estereotips o ha ofert alternatives més inclusives, tot destacant la necessitat de narratives que representin la diversitat real del país i que permetin repensar el seu imaginari col·lectiu a nivell local i internacional.
---------	--

Facultat de Ciències de la Comunicació

Castellà:

Este trabajo analiza cómo el cine ha influido en la construcción de la identidad australiana y en su proyección, diferenciando entre la cultura dominante y la cultura aborígen. A partir de mi experiencia en el país, constato que estas dos realidades se perciben como separadas: la cultura australiana responde a la de los colonos, no a la de los primeros habitantes. El estudio examina cómo el séptimo arte ha reforzado estereotipos o ha ofrecido alternativas más inclusivas, destacando la necesidad de narrativas que representen la diversidad real del país y que permitan repensar su imaginario colectivo a nivel local e internacional.

Anglès:

This paper examines how cinema has influenced the construction of Australian identity and its projection, distinguishing between the dominant culture and Aboriginal culture. Based on my experience in the country, I observed that these two realities are perceived as separate: Australian culture reflects that of the colonizers, not that of the land's original inhabitants. The study examines how the seventh art has reinforced stereotypes or offered more inclusive alternatives, highlighting the need for narratives that reflect the country's real diversity and help rethink its collective imagination both locally and globally

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	5
1.1. PRESENTACIÓ DEL TEMA.....	5
1.2. JUSTIFICACIÓ DE L'ESTUDI	5
1.3. MOTIVACIÓ	6
1.4. OBJECTIUS DEL TREBALL.....	6
1.5. HIPÒTESIS.....	7
1.6. METODOLOGIA.....	8
2. MARC TEÒRIC	10
2.1. HISTÒRIA DEL CINEMA AUSTRALIÀ.....	10
2.1.1. El domini de Hollywood (1930s - 1960s).....	10
2.1.2. Australian New Wave (1970s - 1980s).....	10
2.1.3. L'època internacional (1980s - 1990s).....	11
2.1.4. Consolidació, diversitat i reconeixement global (2000s - actualitat)	11
2.2. EL CINEMA COM A CREADOR D'IMAGINARIS COL·LECTIUS.....	12
2.3. LA CULTURA INDÍGENA AUSTRALIANA.....	13
2.3.1. Les comunitats autòctones	14
2.3.2. La repressió	15
2.3.3. La situació actual	15
3. PART PRÀCTICA	17
3.1. REPRESENTACIÓ D'AUSTRÀLIA AL CINEMA.....	17
3.1.1. Produccions australianes.....	17
3.1.2. Produccions internacionals sobre Austràlia.....	18
3.1.3. Estereotips recurrents	19
3.2. ANÀLISI DEL MERCAT AUDIOVISUAL AUSTRALIÀ.....	21

3.2.1. Producció cinematogràfica	21
3.2.2. Finançament	22
3.2.3. Distribució i exhibició	24
3.2.4. Recaptació i reconeixement.....	25
3.2.5. Marc legal	26
3.3. CINEMA ABORIGEN	27
4. CONCLUSIONS.....	29
5. BIBLIOGRAFIA	31

1. INTRODUCCIÓ

1.1. PRESENTACIÓ DEL TEMA

El cinema és una de les eines audiovisuals més potents a l'hora de manipular les percepcions de la població i crear un imaginari col·lectiu. Al llarg dels anys moltes pel·lícules i projectes artístics han creat les bases d'estereotips que avui en dia encara es reconeixen entre la població. Aquesta capacitat de manipulació i creació d'imaginari col·lectius ha tingut una gran repercussió en com la societat percep les diferents cultures o territoris; com per exemple, designant París com la ciutat de l'amor, o els Estats Units com a una terra de poder i llibertat. El país americà té un dels clars exemples de construcció d'imaginari col·lectius a través de les pel·lícules, sobretot del gènere western, en el qual s'ha construït una imatge molt idealitzada del cowboy: valent, lliure, i defensor de la llei i del progrés. Aquesta figura ha estat presentada com un heroi solitari, sovint en la lluita contra "l'amenaça" indígena, sense qüestionar gaire el paper històric dels colons en l'expulsió, despossessió i extermini dels pobles nadius. Malgrat les violències que van acompanyar l'expansió colonial nord-americana, el cinema clàssic de Hollywood va contribuir a blanquejar aquesta història i a convertir el cowboy en símbol nacional, i fins i tot internacional, de l'ideal americà. Encara avui, aquesta imatge perdura a la cultura popular i comercial, i els cowboys continuen veient-se com a figures nobles, ignorants de la seva implicació en la colonització violenta del territori indígena.

Aquest treball analitza els diferents imaginari col·lectius visualitzats a través de les produccions audiovisuals i se centra principalment en com el cinema ha modulat la imatge d'Austràlia en l'àmbit internacional, quins estereotips se li han atorgat al país i a través de quines eines o pel·lícules s'ha fet. Des de ser categoritzat com un lloc inhòspit i salvatge, fins a la descripció dels australians com personatges carismàtics i la representació de la cultura aborigen des d'una mirada externa, mitificada i invisibilitzada, les pel·lícules han creat una sèrie d'imatges i estereotips que han influït en la manera que el món percep Austràlia.

1.2. JUSTIFICACIÓ DE L'ESTUDI

Amb aquest anàlisi es pretén contribuir a una millor comprensió del poder del cinema en la construcció de la identitat d'un país, i es vol entendre si les idees que es creen sobre una determinada societat, en aquest cas l'australiana, a través dels productes audiovisuals, es corresponen o no la realitat. Aquest és un tema que està tan normalitzat que habitualment passa desapercebut tant pel públic com pels crítics del cinema. Aquest projecte serà adequat per a tots aquells que estiguin

disposats a sortir dels estereotips que el cinema ha creat i descobrir un país completament diferent del que indústries com Hollywood ens han fet creure que és Austràlia.

1.3. MOTIVACIÓ

La motivació principal per dur a terme aquest treball, és de caràcter personal, i sorgeix de la combinació de dues inquietuds: l'interès pel cinema com a eina narrativa i social, i la voluntat de comprendre millor la cultura australiana, especialment la de les comunitats indígenes. A mesura que he anat aprofundint els meus coneixements en el món audiovisual, m'he anat adonant que el cinema no és només entreteniment, sinó que es una poderosa eina de construcció simbòlica que influeix o manipula profundament la percepció que tenim dels llocs, les persones i les identitats col·lectives.

A través de les pel·lícules que he anat veient al llarg del temps, m'he acabat donant compte de fins a quin punt algunes imatges o tòpics es repetien una vegada i una altra, fins al punt de convertir-se en idees innates que associem automàticament a un país o a una cultura. Aquest va ser el punt de partida per plantejar-me fins a quin grau aquestes representacions podien haver influït en l'imaginari col·lectiu sobre Austràlia. Com a persona amb un coneixement inicial molt limitat de la història i la realitat aborigen, i que em vaig trobar en un futur imminent que girava entorn la vida australiana, vaig voler entendre com el cinema havia contribuït, positiva o negativament, a fer visibles o invisibles certes realitats.

Aquesta reflexió em va portar a formular una pregunta transcendent: si moltes persones d'arreu del món coneixen Austràlia a través de les seves pel·lícules, fins a quin punt el cinema ha creat, o dissenyat, la seva imatge internacional i/o interna? A través d'aquest treball he volgut explorar aquesta idea amb rigor, però també amb la passió de qui creu que entendre el poder del cinema és essencial per transformar-lo i utilitzar-lo de manera justa i responsable.

1.4. OBJECTIUS DEL TREBALL

L'objectiu principal d'aquest TFG és analitzar com el cinema ha modelat la percepció global d'Austràlia i de la seva cultura, inclosa l'aborigen. Al llarg d'aquest procés es proposa estudiar els imaginis col·lectius creats per una gran varietat de peces audiovisuals, identificant els estereotips i observant com aquests han anat canviant amb el temps. Per altra banda, es vol comparar les pel·lícules de producció australiana amb les internacionals, i veure com el cinema local intenta definir la seva pròpia imatge i si aquesta és igual a la que donen els projectes no australians.

A part, també es vol definir quin ha estat el clar estereotip i prejudici que el cinema ha inculcat als australians i veure si aquests han acabat establint-lo com “l’ideal australià” o quin efecte ha pogut tenir en els habitants del país.

En general, l’objectiu és descriure Austràlia i la seva societat a través de la mirada del cinema i poder comparar-la amb la realitat viscuda a través del meu intercanvi, en el qual m’he pogut submergir en la cultura i els costums del país i els seus habitants. Aquesta immersió estarà inevitablement condicionada per la meua pròpia mirada, experiència i context personal. La manera com percebo i interpreto aquesta cultura no serà mai completament objectiva, ja que estarà filtrada pel meu bagatge cultural, la meua educació, els referents que he consumit i, sobretot, pel lloc específic d’Austràlia on m’he situat i per les condicions en què he viscut aquesta experiència. No és el mateix conèixer Austràlia des d’una gran ciutat que des d’un entorn rural o comunitari; ni és igual apropar-se a les comunitats aborígens des d’un entorn turístic, acadèmic o a través d’una convivència real i continuada. Tot això fa que la meua aproximació sigui subjectiva i situada en un context concret, i que calgui mantenir una actitud crítica i conscient respecte al propi punt de vista per evitar reproduir visions simplificades o esbiaixades.

1.5. HIPÒTESIS

Per la realització d’aquest Treball de Fi de Grau, i a partir dels objectius establerts anteriorment, s’han plantejat tres hipòtesis generals de les quals se’n deriven altres de més concretes. En primer lloc, es formula el següent: el cinema ha tingut un paper crucial en la construcció de la identitat australiana. Arran d’aquesta es verificarà si ha estat el cinema el mitjà pel qual s’han fixat els estereotips i arquetips de la personalitat dels australians i s’investigarà quins han estat els prejudicis més recurrents i l’impacte que han tingut en l’imaginari col·lectiu.

Per altra banda, es planteja una altra hipòtesi: en quina mesura el cinema ha retratat, simplificat o posat en valor la importància ancestral dels primers aborígens. A través d’aquesta s’investigarà la seva història i cultura i com aquesta ha quedat marcada per les produccions cinematogràfiques o per l’absència d’aquestes.

Finalment, es formula una última hipòtesi: la major part de l’imaginari col·lectiu de la població australiana ha estat construïda per pel·lícules realitzades per productores i equips no australians, i les que sí que ho han estat, tenen una alta influència estrangera i una narrativa colonial europea. Arran d’aquesta s’investigarà com, tot i que la comunitat aborígen era una gran part del país, la seva cultura i visibilitat es va acabar reduint a nivells mínims i com, en l’actualitat, s’està treballant per

construir una bona relació entre aborígens i nouvinguts i quin paper té el cinema en aquesta restauració.

1.6. METODOLOGIA

La metodologia utilitzada per dur a terme aquest projecte inclou: una anàlisi cinematogràfica de diverses pel·lícules, tant de procedència australiana com internacionals, la recerca de fonts acadèmiques sobre el cinema, els imaginaris col·lectius i com aquests dos estan relacionats des dels inicis.

Les pel·lícules analitzades estan distribuïdes al llarg d'un espai temporal de 50 anys aproximadament i són les següents:

- Produccions australianes:
 - Crocodile Dundee (1986): dirigida per Peter Faiman tracta com un carismàtic caçador del Northern Territory viatja a Nova York, on xoquen dues maneres de veure el món. Es pot veure a Amazon Video (AUS).
 - The Man from Snowy River (1982): dirigida per George T. Miller exposa com un jove de les muntanyes lluita per demostrar el seu valor i defensar la seva terra i amor. Es pot veure a Apple TV+.
 - The Dish (2000): dirigida per Rob Sitch tracta com una estació de satèl·lits rural australiana juga un paper clau en la transmissió de l'arribada a la lluna. Es pot veure a través d'Apple TV.
 - Rabbit-Proof Fence (2002): dirigida per Philip Noyce tracta com tres nens aborígens fugen de la política de separació racial i recorren centenars de quilòmetres per tornar a casa. Es pot veure a Amazon Video (AUS).
 - The Sapphires (2012): dirigida per Wayne Blair explica la història de quatre joves aborígens que formen un grup musical i actuen per soldats americans durant la guerra del Vietnam. Es pot veure a Amazon Video (AUS).
 - Sweet Country (2017): dirigida per Warwick Thornton exposa com un home aborigen és perseguit per matar un blanc en defensa pròpia, en un context de racisme i injustícia colonial. Es pot veure a Netflix Australia.
 - Tracks (2013): dirigida per John Curran està basada en fets reals i tracta la història d'una dona que travessa sola el desert australià amb camells i un gos, buscant llibertat i sentit.

- Produccions internacionals

- Australia (2008): dirigida per Baz Luhrmann tracta d'una aristòcrata anglesa i un ramader australià que uneixen forces en plena II Guerra Mundial per salvar una estació rural i sobreviure als bombardejos de Darwin. Es pot veure a Disney+.
- The Pacific (2010): mini sèrie produïda per Spielberg i Hanks que explica les batalles del pacífic reflectint l'experiència de marines nord americans. Es pot veure per Amazon Video (AUS).
- Quigley Down Under (1990): dirigida per Simon Wincer explica com un americà es revela contra plans genocides d'un baró australià i hi lluita pel bé dels aborígens locals. Es pot veure a Apple TV.
- Kangaroo (1952): dirigida per Lewis Milestone, és una comèdia dramàtica ambientada en la postguerra australiana sobre dos estafadors i un granger en disputa entorn de terra i amor. Es pot veure a Plex de manera gratuïta.

Després de valorar com s'ha representat el país al cinema, s'explora la influència d'aquestes representacions en el turisme i la societat. Això es realitza a través de l'anàlisi de les dades estadístiques que consten en pàgines oficials del govern en referència al nombre de turistes que visiten australià, la despesa pública en cinema, els premis rebuts, el nombre d'espectadors que consumeixen aquest tipus de cinema, etc. Per aconseguir aquestes dades he utilitzat recursos digitals públics com ara Zipdo o Screen Australia.

Per altra banda, i utilitzant fonts provinents del mateix lloc, també es realitza una investigació sobre el mercat audiovisual australià, a través del qual es podran extreure dades quantitatives amb l'objectiu d'arribar a conclusions fermes i basades en fets.

També s'ha tingut en compte l'observació personal durant una estada de 5 mesos a Austràlia i la realització de diverses entrevistes i enquestes a persones australianes del meu entorn proper. Els resultats obtinguts d'aquest procés no han estat estadísticament significatius, però si aporten molta informació qualitativa dels aspectes analitzats.

2. MARC TEÒRIC

2.1. HISTÒRIA DEL CINEMA AUSTRALIÀ

Tot i la llunyania geogràfica del país, el cinema a Austràlia va arribar molt aviat. L'any 1896, només un any després de la primera projecció pública dels germans Lumière a París (1895), Austràlia va començar a emetre les seves pròpies produccions, fetes a Melbourne i Sydney amb cinematògrafs importats. Va ser un dels primers països del món a produir cinema narratiu. L'any 1906, es va estrenar *The Story of Kelly Gang* -una pel·lícula sobre el famós 'bushranger'¹ Ned Kelly- considerada la primera producció audiovisual de ficció llarga de la història del cinema mundial. *The Story of Kelly Gang* va durar més d'una hora i va marcar un moment fundacional del cinema global, a part de situar a Austràlia com un pioner en la història del cinema.

2.1.1. El domini de Hollywood (1930s - 1960s)

Després de l'auge inicial, la producció cinematogràfica australiana va entrar en una època de declivi a causa de la popularització de les pel·lícules d'origen nord-americà. Les grans distribuïdores de Hollywood van començar a dominar les sales de cinema d'arreu. Aquesta gran competència estrangera i la manca de suport governamental van dificultar la supervivència de la indústria cinematogràfica australiana.

Tot i això, es van produir alguns films destacats com *Forty Thousand Horsemen* (1940), que exaltava l'esperit australià a través de la història de l'AZNAC², en el context de la Segona Guerra Mundial. Tot i això, aquesta etapa es caracteritza per una representació limitada de la cultura pròpia i una forta influència dels models narratius i visuals de Hollywood.

2.1.2. Australian New Wave (1970s - 1980s)

A finals dels anys 60 i principis dels 70, el govern australià va començar a impulsar activament la producció cinematogràfica nacional. Es van crear institucions com l'Australian Film Development Corporation (1970) i l'Australian Film Commission (1975) l'objectiu principal de les quals era finançar i oferir suport logístic per projectes locals, promocionar les pel·lícules australianes a l'estranger i oferir formació i suport a nous talents, com guionistes o directors.

¹ Bandoler a l'Austràlia colonial

² Australian and New Zealand Army Corps: fe referència a les tropes australianes i neozelandeses que van lluitar juntes durant la Primera Guerra Mundial.

Aquest suport va donar lloc a l'Australian New Wave, un període en el qual es van produir films d'alt nivell artístic i d'una gran riquesa cultural i paisatgística, tractant temes centrals com la història colonial, els conflictes identitaris i la naturalesa australiana. Algunes de les produccions més conegudes són *Picnic at Hanging Rock* (1975) de Peter Weir, *My Brilliant Career* (1979) de Gillian Armstrong, *Breaker Morant* (1980) i *Gallipoli* (1981), films reconeguts per explorar la identitat australiana, el passat colonial, la relació amb la natura i el mite de l'heroi. A part, també representen la tensió entre civilització i salvatgisme, mostrant tant espais oberts i deserts com paisatges simbòlics.

2.1.3. L'època internacional (1980s - 1990s)

Al llarg dels anys 80, Austràlia comença a exportar el seu cinema a escala global. *Cocodrilo Dundee* (1986) es converteix en un èxit de taquilla internacional i contribueix a establir una imatge exòtica, aventurera i simpàtica dels australians davant del món. Aquest període marca l'arribada d'una nova generació d'actors i directors amb projecció internacional com Nicole Kidman, Mel Gibson, Russell Crowe, Cate Blanchett i Baz Luhrmann (*Moulin Rouge!*) i George Miller (*Mad Max*).

En aquest moment, la indústria també s'obre a rodatges de pel·lícules nord-americanes en territori australià, aprofitant els seus paisatges únics, els bons estudis de gravació i els costos relativament baixos. Aquest fet consolida a Austràlia com un centre important de producció cinematogràfica internacional.

2.1.4. Consolidació, diversitat i reconeixement global (2000s - actualitat)

En l'actualitat, el cinema australià continua evolucionant, combinant produccions comercials amb produccions més íntimes i socials. Recentment s'està donant més importància a temes com la multiculturalitat, la diversitat sexual, els drets dels pobles aborígens i les tensions socials.

Pel·lícules com *Rabbit-Proof Fence* (2002), *Samson and Delilah* (2009), *The Nightingale* (2018) i *Sweet Country* (2017) exploren el passat colonial, la violència racial i la veu indígena, oferint una visió crítica de la història del país anglosaxó. Al mateix moment, Austràlia continua sent una base per grans produccions internacionals com *The Matrix* (1999), *Thor: Ragnarok* (2017) o *Elvis* (2022).

Al llarg d'aquest període també ha guanyat presència en el cinema documental i independent, i festivals com el Melbourne International Film Festival o el Sydney Film Festival han ajudat a consolidar l'escena cinematogràfica local i global.

2.2. EL CINEMA COM A CREADOR D'IMAGINARIS COL·LECTIUS

El cinema ha estat un dels mecanismes de comunicació més influents de la història. Des de la seva creació i al llarg de les diverses etapes del seu desenvolupament les pel·lícules han mantingut un paper important en la creació d'imaginari col·lectiu, un conjunt de representacions, símbols, idees i narracions que una societat comparteix i que ajuden a construir la seva identitat i visió del món. A través de les seves narratives i imatges, les pel·lícules contribueixen a consolidar identitats nacionals i a exportar imaginari que altres societats consumeixen i assimilen.

Un clar exemple d'aquesta capacitat es pot veure als Estats Units, on el cinema nord-americà ha tingut un paper fonamental en la difusió de la imatge del país com una terra d'oportunitats, una nació en la qual tothom pot assolir l'èxit si s'hi esforça. Aquest imaginari ideal, conegut com el somni americà, s'ha consolidat al llarg de dècades a través de múltiples gèneres cinematogràfics: western, comèdia, film noir, ciència-ficció, drama social... tots aquests han influenciat la percepció global dels Estats Units. De la mateixa manera, París ha estat representada al cinema com la ciutat de l'amor i el romanticisme, especialment a través del cinema de Hollywood -Moulin Rouge! (2001), An American in Paris (1951)-, però també en produccions franceses com Amélie (2001) o Midnight in Paris (2011), reforçant una versió estereotipada que associa la ciutat amb la passió, l'art i la bellesa arquitectònica. Aquest imaginari idealitzat té un fort impacte en el turisme i en la identitat cultural del país. El cinema també ha estat clau en la construcció d'imaginari col·lectiu sobre l'Orient Mitjà, representat com un espai exòtic, perillós i tribal, especialment en produccions occidentals, i sobre l'Àfrica, que sovint ha estat representada com una terra salvatge i inhòspita, pobre, i molt espiritual, reproduint visions colonials en molts films d'aventures.

Aquests imaginari, construïts a través del llenguatge audiovisual, transcendeixen fronteres i acaben influint tant a la manera en com les societats es veuen a si mateixes com la manera en la qual són percebudes des de fora.

Com les pel·lícules poden influir en la percepció d'un país

El cinema és un dispositiu cultural que recrea i reforça el significat d'elements simbòlics, temporals i materials, i les peces audiovisuals tenen la capacitat de transmetre valors, paisatges, estils de vida i comportaments. Aquestes característiques li permeten consolidar idees simplificades o romàntiques que es poden associar a les diverses nacions.

Quan es tracta d'influir en la percepció externa, en com el món veu un país, l'impacte generat pel cinema s'ha vist reflectit sobretot en el turisme cinematogràfic. Les pel·lícules amb més èxit de taquilla tenen la capacitat de crear modes i relatar una visió concreta d'un lloc. Un clar exemple és Nova Zelanda, que després de l'estrena de *The Lord Of The Rings* (El senyor dels anells), el país es va començar a veure internacionalment com un lloc de paisatges màgics i plens d'història, fet que va disparar el turisme. Tal com informa l'aerolínia Cathay Pacific, l'any 1999, abans de l'estrena de la saga, el nombre de turistes internacionals era de 1,7 milions. L'any 2004, poc després de completar la trilogia, el turisme a aquestes illes s'havia disparat un 40%, arribant als 2,5 milions i, abans de la pandèmia, es va assolir un pic de 3,8 milions de visitants internacionals. A part, segons Monash University, un 65% de potencials turistes confirmen que hi ha més possibilitat que visitin Nova Zelanda gràcies a les pel·lícules del Senyor dels Anells.

Aquest mateix poder d'influència i persuasió funciona a l'hora de crear estereotips o inculcar opinions sobre com funciona una societat externa i la personalitat de la gent que en forma part. Els homes asiàtics com experts de les arts marcial, les persones africanes com a gent tribal i salvatge i els llatinoamericans relacionats amb societats criminals, són només alguns dels exemples que s'han anat establint al llarg dels anys i que avui en dia es consideren dels més populars.

Pel que fa a la influència en la percepció interna, la manera en la qual un país es veu a si mateix, el vessant reflexiu i identitari del cinema és el que pren més importància, ajudant als ciutadans a recordar i rememorar la seva història, valors i conflictes. Aquelles pel·lícules que representen fets històrics com guerres, revolucions i catàstrofes, contribueixen a fixar una versió dels fets en l'imaginari col·lectiu. A part, el cinema pot reforçar o qüestionar el que una societat pensa sobre si mateixa; Austràlia n'és un clar exemple, ja que amb produccions com *Rabbit-Proof Fence* (2002) es va iniciar el debat sobre el passat colonial del país i el tracte als pobles aborígens i si les pel·lícules d'un país només mostren un tipus de ciutadà, poden acabar invisibilitzant altres col·lectius, un fet que afectarà a com es concep la identitat nacional.

2.3. LA CULTURA INDÍGENA AUSTRALIANA

Les primeres nacions d'Austràlia custodien una de les tradicions culturals més antigues del planeta. Es remunten a més de 65.000 anys i inclouen una gran diversitat de llengües, creences, pràctiques espirituals, sistemes socials i formes artístiques desenvolupades per centenars de grups diferents, coneguts col·lectivament com a Aborígens australians i Torres Strait Islanders (Illencs de l'estret

de Torres). Ambdós pobles indígenes no formen una sola cultura, sinó que comprenen més de 250 nacions o grups lingüístics, cadascun amb la seva pròpia llengua, territori i costums.

Segons la Commonwealth Department of Aboriginal Affairs del govern australià, un indígena australià és aquella persona descendent d'Aborígens o Torres Strait Islanders que s'identifica i és acceptada com a tal dins la comunitat en la qual ell o ella viu.

2.3.1. Les comunitats autòctones

Els aborígens australians tenen una cultura mil·lenària arrelada profundament a la terra. Aquesta s'entén no només com un espai físic sinó com una entitat viva amb la qual mantenen una relació espiritual i ancestral. Aquest vincle es transmet a través del concepte de Dreaming, que articula la creació del món i l'ordre social fent referència a un temps atemporal i continuu. Narra com els éssers ancestrals, com animals, plantes o figures sobrenaturals, van donar forma al paisatge, van establir les lleis i van crear les comunitats humanes. A part, el Dreaming defineix les normes de parentiu, els rols dins la comunitat i els rituals i es transmet de generació en generació mitjançant cants, danses, pintures i cerimònies.

Els aborígens es divideixen en centenars de grups amb llengües, sistemes de parentiu i costums propis, i les seves estructures socials estan fortament basades en clans, tòtems i vincles intergeneracionals.

D'altra banda, els Torres Strait Islanders, originaris de les illes entre el cap de York i Papúa Nova Guinea, tenen una cultura i identitat diferent.

Són comunitats marítimes amb una estructura basada en el clan, fortament influenciades per l'entorn oceànic i les pràctiques de navegació i pesca. Parlen llengües pròpies com el Kala Lagaw Ya i mantenen una cosmologia que combina creences ancestrals i cristianisme adoptat

Il·lustració 1 BBC News (2015). Mapa de les Torres Strait Islands

durant el període colonial però reinterpretat segons les seves tradicions. La seva identitat es fonamenta en la comunitat, la música, les danses cerimonials i la preservació de les illes com a espai vital i sagrat (This vs That, s.f.; Dudgeon et al., 2010).

2.3.2. La repressió

Els pobles aborígens i els Torres Strait Islanders han patit una repressió sistemàtica des de la colonització britànica, caracteritzada per la pèrdua de terres, l'aplicació de polítiques d'assimilació cultural i la separació forçada de nens (les generacions robades). Les noves lleis estatals imposades van exercir un control coercitiu, un clar exemple és la intervenció del Territori del Nord, que va suspendre l'autonomia comunitària durant 15 anys sense consultar als pobles aborígens i torresianes, reforçant una dinàmica de control estatal i sense respecte a l'autodeterminació indígena (Australian Human Rights Commission, s.f.). Aquestes pràctiques han deixat un profund trauma intergeneracional, afectant a la seva salut, identitat i posició social (Dudgeon et al., 2010; Australian Human Rights Commission, s.f.). El cinema, com a eina cultural, ha tingut un paper clau tant en reforçar aquesta repressió com en qüestionar-la i combatre-la.

Durant dècades, la indústria cinematogràfica australiana i internacional va silenciar o estereotipar la presència dels pobles indígenes. Sovint apareixien com a figures marginals, salvatges o espirituals, sense veu pròpia ni profunditat humana. Aquesta absència reforçava una visió colonial del país, que negava la seva història prèvia a la colonització. Tot i això, des dels anys 90 i amb produccions com *Rabbit-Proof Fence* (2002), basada en les generacions robades, o *Samson and Delilah* (2009), el cinema ha començat a esdevenir un espai on es possible comunicar la resistència i el reconeixement d'aquestes comunitats, donant veu a experiències reals d'opressió i supervivència. Pel·lícules dirigides per creadors indígenes, com Warwick Thornton o Rachel Perkins, han permès trencar amb el relat dominant i mostrar mirades internes, complexes i dignes de les comunitats aborígens i torresianes. Aquest tipus de cinema no només serveix per denunciar la repressió històrica, sinó també per reconnectar les comunitats amb les seves arrels culturals i fer pedagogia social entre el públic no indígena.

2.3.3. La situació actual

Encara avui, l'autodeterminació dels aborígens i dels Torres Strait Islanders es veu amenaçada per polítiques estatals que continuen, segons activistes dels drets humans, exercint un control coercitiu sense consultar les comunitats afectades (Australian Human Rights Commission, s.f.). A més, durant la campanya per a les eleccions federals de 2025 s'ha observat una manca de coratge polític per abordar els temes urgents que aquests pobles plantegen, com la implementació del Uluru Statement from the Heart, la reconciliació veritable i el tancament de les bretxes en salut i educació (Gooda

per The Guardian, 2 d'abril 2025). El debat al voltant de cerimònies com el Welcome to Country³ s'ha convertit en una arma política polaritzadora, en lloc de servir per fomentar el respecte i el reconeixement cultural (ABC News, 30 d'abril 2025).

Els mitjans cinematogràfics també reflecteixen aquesta realitat. Encara que en el passat moltes pel·lícules han invisibilitzat o reduït les figures indígenes a personatges estereotipats, avui en dia hi ha un augment de produccions que denuncien aquestes problemàtiques. Documentals i ficcions produïdes per cineastes indígenes aborden directament la repressió contemporània, les polítiques coercitives i les seves repercussions socials. Aquest cinema serveix per educar les audiències no indígenes, recuperar narratives negades i promoure una consciència pública crítica. L'impacte cultural d'aquestes obres reforça la necessitat de mesures estructurals que vagin més enllà de gestos simbòlics i avançar cap a una veritable reconciliació.

³ Ritual de benvinguda tradicional que es fa a Austràlia, dut a terme per un Elder (indígena que custodia aquella zona) per donar la benvinguda a la seva terra a persones que no són originàries del territori.

3. PART PRÀCTICA

3.1. REPRESENTACIÓ D'AUSTRÀLIA AL CINEMA

Al llarg de la història les produccions audiovisuals s'han internacionalitzat, tractant temes tant dels països o regions en les quals s'han realitzat com de la resta del món. Austràlia ha estat un focus important a causa de la seva rica història, l'escenografia, els contrastos de cultura i la diversitat paisatgística i de fauna. Tot i això, el cinema no sempre ha representat el país de la mateixa manera, i es poden percebre els contrastos entre les pel·lícules realitzades a Austràlia i les produïdes internacionalment.

3.1.1. Produccions australianes

A través de l'anàlisi de diverses pel·lícules d'origen australià s'ha pogut extreure diverses dades en la representació tant del país com de la seva cultura i habitants. En aquestes produccions s'ofereixen imatges diverses, i sovint contrastades, i un panorama ric i plural d'Austràlia: des del mite del bushman fins a les injustícies colonials i les lluites per la dignitat.

Crocodile Dundee (1986) mostra una imatge icònica i gairebé caricaturesca de l'aussie barroer però encantador, arrelat al bush i desconcertat davant la ciutat moderna. Aquesta comèdia representa a l'home australià com a lliure, hàbil a la natura i una mica incivilitzat (Turner, 1994), reforçant un orgull rural que es contraposa amb el món urbà globalitzat.

The Man from Snowy River (1982), basada en el poema d'A.B. Paterson, també celebra el mite del jove valent i connectat amb la terra. Ambientada a les muntanyes victorianes, reforça el romanticisme cap a l'Austràlia salvatge, perpetuant la idea de l'outback com a lloc de formació moral i heroisme masculí.

En contrast, *The Dish* (2000) ofereix una visió més contemporània i amable del món rural australià. Ambientada en un poble petit durant la missió Apollo 11, presenta una comunitat modesta, humorística i col·laboradora, subratllant la capacitat dels australians per contribuir al progrés tecnològic de la perifèria, però sense perdre l'austeritat i la calidesa.

Rabbit-Proof Fence (2002), basada en fets reals, trenca radicalment amb aquests relats més còmodes. Explica la història de tres nenes aborígens robades de les seves famílies pel govern australià en el context de les Stolen Generations. Aquí el paisatge deixa de ser escenari d'aventura per convertir-

se en territori de resistència. La pel·lícula denuncia el racisme institucional i la brutalitat colonial, i dona veu a una memòria històrica silenciada.

The Sapphires (2012) representa un altre tipus d'empoderament aborigen, més optimista però no exempt de crítica. Inspirada en una història real, segueix a quatre dones joves indígenes que canten soul i viatgen al Vietnam per actuar per les tropes. A través de la música, la pel·lícula mostra la resiliència cultural i la reivindicació d'identitat, però també exposa el racisme quotidià i els límits de la integració.

Sweet Country (2017), en canvi, torna a una narrativa molt crua. Ambientada als anys 20, és un western que mostra la injustícia sistèmica del sistema judicial colonial contra els aborígens. El paisatge, tot i ser bonic, és hostil i carregat de tensió. La pel·lícula altera els codis del western per denunciar la violència racial i estructural.

Finalment, *Tracks* (2013) explora una altra cara de la identitat australiana: la recerca individual. Basada en la història real de Robyn Davidson, segueix el seu viatge a peu pel desert. Tot i centrar-se en una dona blanca, la pel·lícula reconeix els sabers aborígens i la seva relació espiritual amb el territori. El desert australià es converteix en un espai de transformació, soledat i comprensió intercultural.

En conjunt, aquestes pel·lícules reflecteixen tensions entre mites fundacionals i realitats històriques. Algunes reforcen imatges tradicionals com el bushman i d'altres intenten desmuntar el relat hegemònic per donar espai a les veus aborígens i a la diversitat.

3.1.2. Produccions internacionals sobre Austràlia

A través de l'anàlisi de diverses pel·lícules d'origen internacional s'ha extret diverses dades sobre com Austràlia i els seus habitants són representats al cinema d'arreu del món. El país es representa amb una combinació d'exotització del paisatge, la construcció de mites nacionals i la perpetuació d'estereotips sobre la població australiana, especialment respecte al món rural, la masculinitat i la relació amb els pobles aborígens.

Australia (2008), dirigida per Baz Luhrmann, és una superproducció que barreja el melodrama romàntic amb el western i el cinema històric. Hi apareix una Austràlia exòtica, salvatge i immensa, retratada a través d'imatges de l'outback. Aquesta pel·lícula reforça l'estereotip de l'home del bush, fort, valent i autònom (representat per Hugh Jackman), així com la idea d'Austràlia com un lloc

d'aventura i llibertat. Alhora, el projecte intenta visibilitzar les injustícies patides pels nens aborígens robats de les seves famílies, però sovint cau en una mirada paternalista, ja que centra la redempció a través dels personatges blancs.

El tercer episodi de *The Pacific* (2010) mostra el pas dels marines americans per Melbourne durant la Segona Guerra Mundial. Aquest episodi ofereix una imatge d'Austràlia des del punt de vista dels EUA: un lloc acollidor, però aliè, on les dones australianes apareixen com a afectuoses, fortes i pragmàtiques, i els homes sovint són retratats com rústics o massa simples. Es reforça el tòpic del mate culture, una masculinitat centrada en la camaraderia, l'alcohol i el parlar directe. A part, s'intueixen tensions culturals i de classes entre els australians i els americans.

Quigley Down Under (1990) és un western nord-americà ambientat a Austràlia, i trasllada els codis del gènere clàssic dels EUA a l'outback australià. El protagonista, un tirador nord-americà, acaba enfrontant-se als colonitzadors blancs per protegir els aborígens. Tot i que presenta una crítica a la violència colonial, ho fa des del punt de vista d'un heroi estranger, perpetuant la figura del salvador blanc. Austràlia és representada com un territori remot, violent i gairebé mític, on la llei és escassa i la natura és tant bonica com implacable.

Per altra banda, *Kangaroo* (1952), una de les primeres superproduccions de Hollywood filmades a Austràlia, presenta una imatge molt arquetípica del país: paisatges desèrtics, ramaders bruscos però amb cor, i conflictes familiars en entorns rurals. Els australians són mostrats com a tossuts, independents i una mica primitius, però també nobles i fidels. No hi ha pràcticament cap representació indígena, fet que reflecteix la invisibilització sistemàtica dels aborígens en el cinema de l'època.

En conjunt, aquestes obres contribueixen a reforçar certs estereotips sobre Austràlia: un país salvatge, però bonic, habitat per homes durs, dones resistents i, en el millor dels casos, pobles originaris presentats com a decoratius o víctimes passives. Alhora, però, també mostren com aquest mateix imaginari pot ser subvertit o qüestionat, especialment quan es posa el focus en les ferides colonials o es reconeixen els límits del mite nacionalista.

3.1.3. Estereotips recurrents

Tant el cinema local com l'estranger han contribuït a construir una sèrie d'imatges repetides que, si bé poder ser reconeixibles, sovint simplifiquen o distorsionen la realitat cultural i social del país.

Aquests estereotips, formats al llarg del segle XX i persistents encara avui, afecten la percepció d' Austràlia.

Un dels estereotips més antics i persistents és el del bushman: un home blanc, solitari, hàbil amb les mans, fort i en connexió amb la natura. Aquest arquetip esdevé una mena d'heroi nacional, que representa la resiliència, la masculinitat tradicional i una mena de moral austera. Tot i que pot semblar positiu, exclou altres formes de masculinitat i invisibilitza les dones, i els habitants urbans. Actualment, aquest estereotip ha evolucionat cap a figures més complexes, com els personatges amb fragilitat emocional amagada sota l'aparença dura o els homes rurals afectats per la crisi climàtica.

De la mateixa manera, les dones australianes són sovint representades com valentes, intel·ligents i pràctiques, sobretot en entorns rurals i de guerra, com en *The Pacific*. Tot i això, sovint es mantenen en rols de suport o són vistes a través de la mirada masculina. El cinema australià tendeix a fer de la dona un símbol de resistència callada o de refugi emocional, però li atorga poc protagonisme narratiu (Moran & Vieth, 2006). Avui dia hi ha una creixent presència de protagonistes femenines complexes, que trenquen amb els rols de mare, companya o cuidadora. La dona australiana ha començat a deixar de ser exclusivament funcional dins la narrativa masculina. El feminisme i la diversitat de gènere han començat a transformar aquest estereotip.

La *cultura australiana del mate*⁴, basada en l'amistat masculina, l'humor i la lleialtat, és molt present al cinema. Aquesta idea reforça un model de masculinitat socialitzada, però antisentimental, sovint associada al beure, a l'esport i a una certa rudesia emocional, fet que pot ser vist com un valor cultural o com una limitació emocional. Actualment, aquest estereotip és reexaminat i s'està qüestionant obertament la cultura del silenci masculí, mostrant com la masculinitat tradicional pot portar a problemes de salut mental, alcoholisme o suïcidi (Man Up, ABC).

Moltes pel·lícules presenten personatges aborígens, però sovint sota dos estereotips: o bé com a víctimes mudes del colonialisme, o com a figures misterioses i espirituals. Això limita la seva humanitat completa i la seva essència individual. Tot i avenços recents, la representació aborígen encara lluita per escapar de la mirada blanca i paternalista. En l'actualitat, cineastes indígenes com Warwick Thornton o Rachel Perkins han començat a produir narratives pròpies, amb personatges

⁴ Aquesta expressió fa referència a la manera de saludar-se entre els amics en un entorn distès.

aborígens tridimensionals, amb veu pròpia, humor, dolor i desig. L'estereotip d'aborigen màgic se substitueix per relats complexos i de lideratge polític o cultural.

Pel que fa al paisatge australià, especialment el cinema fet per a l'exportació tendeix a mostrar Austràlia com un espai immens, buit, exòtic, perillós i meravellós. El desert, el bush o la platja esdevenen protagonistes visuals, però sovint en detriment de les històries socials, urbanes o polítiques reals del país.

Els estereotips moderns han canviat, però no han desaparegut. Algunes pel·lícules modernes, com *The Sapphires* (2012), *Samson and Delilah* (2009) o *High Ground* (2020) introdueixen representacions més matisades d'una Austràlia multicultural i ferida pel seu passat colonial. A diferència dels estereotips antics, aquests nous relats no aspiren a donar una imatge essencial del país, sinó a mostrar-ne la complexitat. El multiculturalisme, la reconciliació amb els pobles originaris i els dilemes contemporanis formen part d'un nou paisatge narratiu molt més divers i autocrític.

3.2. ANÀLISI DEL MERCAT AUDIOVISUAL AUSTRALIÀ

El sector cinematogràfic i televisiu d'Austràlia està en constant canvi i creixement, combinant una tradició narrativa amb la indústria moderna, innovadora i altament professionalitzada. Austràlia destaca tant per la seva producció pròpia de pel·lícules i sèries com per l'atracció de grans produccions internacionals que aprofiten els seus paisatges, les infraestructures tècniques i els seus incentius fiscals competius.

En els darrers anys, el sector ha experimentat un augment considerable en el nombre de produccions, diversitat temàtica i presència global, amb una atenció creixent a les veus indígenes, multiculturals i socials. A través del suport públic i de la inversió privada, l'audiovisual australià ha esdevingut una eina clau tant cultural com econòmica pel país.

3.2.1. Producció cinematogràfica (fer gràfiques)

Pel que fa al volum de producció, el país manté una mitjana anual d'entre 30 i 60 llargmetratges de ficció, als quals cal afegir documentals, formats televisius i digitals. L'any 2022 es van registrar més de 150 produccions actives, una xifra que evidencia un increment sostingut en la capacitat productiva nacional (Screen Australia, 2023a).

Paral·lelament, segons dades de l'Australian Bureau of Statistics (ABS), el cost total de producció i postproducció audiovisual va augmentar un 64,5% entre 2015-16 i 2021-22, arribant a superar els 1.100 milions de dòlars australians.

Una de les transformacions més significatives en els darrers anys és l'augment de pel·lícules que reflecteixen la diversitat cultural australiana. El nombre de produccions centrades en històries aborígens o dirigides per creadors indígenes s'ha duplicat des del 2018, superant els 25 títols anuals l'any 2022 segons Screen Australia. Aquesta tendència s'estén també a narratives que aborden l'experiència dels nousvinguts, les comunitats emigrants i les realitats multiculturals, fet que ha enriquit notablement l'oferta cinematogràfica nacional i ha contribuït a redefinir la identitat audiovisual del país.

Per altra banda, Austràlia destaca per la seva capacitat de col·laboració internacional. Les coproduccions amb països com el Regne Unit, els Estats Units i Canadà són habituals, i nombroses produccions estrangeres escullen Austràlia com a lloc de rodatge gràcies als seus escenaris diversos, una bona infraestructura tècnica i les polítiques de suport. Els costos associats a rodatges internacionals al territori australià van créixer un 72% en el període 2015-2022, indicant una clara tendència d'internacionalització del sector (ABS, 2023).

Quant al finançament, la combinació de recursos públics i privats és clau per entendre el funcionament de la indústria. Screen Australia, l'agència federal de suport a la producció, contribueix regularment al finançament de més del 50% de les pel·lícules de ficció, documentals i continguts digitals, ja sigui a través de subvencions directes, incentius fiscals o col·laboracions amb agències estatals. Tot i això, el sector privat continua tenint un pes significatiu, especialment a través de les televisions comercials, plataformes digitals i estudis independents, que assumeixen entorn del 55% dels costos totals de producció (ABS, 2016).

3.2.2. Finançament

Austràlia compta amb un ecosistema audiovisual robust impulsat per una combinació de fons públics, incentius fiscals i inversió privada. En el 2022, el sector va mobilitzar aproximadament 1-1,2 mil milions de dòlars australians per a la producció audiovisual, avaluat a través de les dades de l'ABS i Screen Australia.

Pel que fa al finançament dirigit a continguts específics, Screen Australia destaca un augment de programes dedicats a la cultura First Nations⁵. El departament Indigenous finança tant documentals (fins a 30.000 AUD) com llargmetratges (fins a 500.000 AUD) en forma de subvenció, o via inversió retornable en el cas que se superi aquesta xifra. A més, prop de la meitat de les produccions reben suport públic, incloent-hi ajuts, inversió i incentius fiscals.

Els fons públics provenen principalment de tres fonts:

1. Screen Australia i agències estatals que financen desenvolupament i producció amb més de 7,6M AUD invertits en la mateixa temporada 2024-25 (ScreenHub, 2025).
2. Incentius fiscals via el Producer Offset⁶ (ofereix un 40% de devolució sobre els costos de producció), Location Offset⁷ (ofereix un reemborsament del 30% sobre les despeses elegibles fetes al país) i Post, Digital and Visual Effects Offset⁸ (ofereix un 30% de devolució sobre les despeses de PVD fetes a Austràlia), destinats tant a produccions nacionals com internacionals.
3. Fons específics per a First Nations, com els que ofereix l'organització Screenwest⁹ per donar suport a les produccions fetes a Western Austràlia. Un productor indígena australià pot arribar a rebre, per part de l'organització, un total de 30.000 AUD a l'any per realitzar un projecte al territori.

Per altra banda, el sector privat aporta a través de broadcastings, plataformes de VOD (video on demand) i inversors independents. L'ABS estima que un 55% del cost de producció cinematogràfica prové d'aquest sector. Segons les dades extretes per la plataforma Zipdo, l'any 2022 es va registrar una inversió privada de 5M AUD i pública de 64M AUD en desenvolupament i producció cinematogràfica.

Les polítiques de suport es materialitzen en programes, subvencions i incentius: Screen Australia facilita finançament no retornable per a projectes de baix cost i ofereix línies d'inversió recuperable a fons si el llarg supera els 500.000 AUD. Els incentius fiscals vigents són claus per a produccions

⁵ Fa referència a les cultures i identitats dels pobles originaris d'Austràlia: Aborígens i Torres Strait Islanders.

⁶ Reemborsament fiscal per a productors australians aplicat a projectes que compleixin uns criteris australians concrets (un test cultural o ser una coproducció oficial).

⁷ Incentiu per atreure rodatges estrangers o d'alt pressupost a Austràlia.

⁸ Incentiu per a produccions nacionals o internacionals que fan efectes visuals, edició o postproducció a Austràlia.

⁹ Organització de suport i desenvolupament de projectes audiovisuals de Western Australia que treballa juntament amb la indústria cinematogràfica del país.

d'alt pressupost i per atraure coproduccions. Les agències estatals i el fons First Nations també ofereixen beques i desenvolupament específic.

3.2.3. Distribució i exhibició

El cinema australià manté una presència consolidada tant en la seva pròpia exhibició com en festivals i mercats internacionals. Segons Screen Australia, al voltant del 10% dels títols estrenats a les sales australianes durant els darrers 41 anys són produccions locals, una dada lleugerament per sobre de la mitjana.

L'any 2022 es va registrar l'estrena d'aproximadament 95 pel·lícules australianes als cinemes locals. D'aquest volum, al voltant del 8% corresponen a produccions First Nations, és a dir, amb direcció o narrativa indígena.

Pel que fa a l'estrena internacional, es calcula que unes 22 pel·lícules australianes van obtenir repertori teatral fora del país durant l'any, una xifra consistent amb estudis sectorials de Screen Australia el 2022. Aplicant el percentatge indígena dues d'aquestes 22 haurien d'haver estat estrenades internacionalment, però no es pot afirmar amb certesa. Malgrat això, Screen Australia destaca la participació de títols indígenes en festivals internacionals com per exemple les pel·lícules *We Are Still Here* i *Sweet As*, presentades al Toronto International Film Festival (TIFF).

Quant a la quota segons el tipus de pel·lícula, Zipdo informa que aproximadament un 30% de totes les pel·lícules australianes produïdes l'any 2022 eren coproduccions internacionals, alineant-se amb les estadístiques oficials que indiquen que les coproduccions constitueixen aproximadament un 38% dels títols totals fets a Austràlia, representant alhora un 52% del pressupost global de producció. Tot i això, el total de coproduccions estrenades internacionalment és més elevat que el de projectes únicament australians, de la mateixa manera que els seus pressupostos són més elevats. Segons un estudi previ de Screen Australia, la majoria de coproduccions tenien pressupostos superiors als 10M AUD, entre els anys 1990 i 2011, mentre que només un 12% de la resta de pel·lícules australianes assolien aquesta xifra.

En relació amb les produccions First Nations, encara que no hi ha una dada distintiva sobre quina proporció de produccions indígenes formen part de coproduccions, podem inferir que la gran

majoria són produccions nacionals locals, ja que són narratives centrades en la cultura australiana indígena, tot i que algunes poden comptar amb suport o distribució internacional.

3.2.4. Recaptació i reconeixement

El cinema australià està marcat per dues línies de producció: l'aborigen i el no aborigen. Mentre que les pel·lícules de nouvinguts han dominat històricament el mercat, tant en finançament com en visibilitat nacional i internacional, el cinema de les First Nations ha anat guanyant presència els darrers anys.

El cinema aborigen representa aproximadament un 8% de totes les produccions cinematogràfiques australianes. Aquestes, en ser minoritàries, no aporten prou ingressos al país per a ser tingudes en compte a l'hora de calcular els ingressos globals. Sovint, aquestes pel·lícules estan destinades a públics sensibles a narratives culturals i socials, amb fort impacte en comunitats urbanes i festivals especialitzats. Screen Australia i festivals com el Birrarangga Film Festival¹⁰ promouen activament aquestes obres, atraient audiències interessades en continguts indígenes autèntics.

Títols com *Ten Canoes* (2006) van obtenir guardons nacionals i internacionals, com el premi a Cannes Un Certain Regard (guardona a pel·lícules amb estils inusuals i històries no tradicionals) i diversos Australian Academy of Cinema and Television Awards (AACTA). Altres exemples rellevants com *Beneath Clouds* (2002) van obtenir premis com Millor director a Berlín i reconeixement als AACTA. En general, els premis obtinguts per pel·lícules First Nations provenen de festivals especialitzats o de l'acadèmia de cinema australiana. Cal destacar que l'any 2024 el Sydney Film Festival va anunciar un nou premi per a les pel·lícules First Nations, categoritzat com el premi econòmic més gran del món per aquest tipus de projectes, en el que s'atorgava al guanyador 35000 AUD.

Per altra banda, el cinema aborigen ha jugat un rol clau en transformar la imatge internacional d'Austràlia, des d'un país colonial cap a una nació multicultural i reconeixedora de les seves cultures originàries. Segons Screen Australia, les narratives creades per cineastes aborígens han guanyat auditori global i credibilitat cultural.

Quant al cinema general australià, incloent-hi tots els títols no classificats com a First Nations, va assolir una quota del 20% de la taquilla local el 2022 (Zipdo, 2025). Amb un total de 95 pel·lícules

¹⁰ Festival internacional de pel·lícules indígenes celebrat a Melbourne dos cops a l'any.

australianes estrenades als cinemes locals i una mitjana de recaptació de 3,2M AUD per film. Contràriament al cinema First Nations, el públic objectiu és divers: pel·lícules com *Petter Rabbit 2*, *The Dry* i *Penguin Bloom* van atraure audiències familiars i masses, i van estar entre les més taquilleres el 2021, amb ingressos locals de 21,97M AUD, 20,12M AUD i 7,48M AUD respectivament (Screen Australia CEO report, 2022).

Pel·lícules australianes han obtingut també reconeixement internacional. Segons les dades compilades per Screen Australia, els títols locals han guanyat de mitjana uns 90 premis internacionals per any durant la darrera dècada, i es projecten en més de 80 festivals globals. Alguns exemples destacats inclouen *Lion* (2016), nominada a sis premis Oscar i guanyadora de diversos British Academy Film Awards (BAFTA), *The Piano* (1993) que, tot i ser una coproducció amb Nova Zelanda va guanyar tres premis Oscar, i *Mad Max: Fury Road* (2015), una producció australo-americana que va obtenir sis premis Oscar, convertint-se en una de les pel·lícules australianes més premiades de la història. Cal destacar que, tot i no rebre diners directament del premi, el guany econòmic després d'aconseguir algun d'aquests guardons pot ser d'entre 14M i 34M USD.

La influència en la imatge del país ha estat doble: d'una banda reforça relats icònics sobre Austràlia com a destinació exòtica (*Crocodile Dundee*, *Lion*) i, de l'altra, ajuda a construir una percepció contemporània de cultura cinematogràfica responsable, innovadora i amb capacitat narrativa global. L'èxit en festivals i la taquilla local situen Austràlia com una indústria amb producció, qualitat i diversificada.

3.2.5. Marc legal

Austràlia compta amb un marc normatiu robust que combina polítiques audiovisuals amb una regulació del contingut local per assegurar la producció i difusió de contingut nacional de qualitat. Des de 2008, Screen Australia, creat mitjançant el Screen Australia Act, centralitza el finançament, promoció i distribució de produccions cinematogràfiques i televisives locals, inclosa l'administració del Producer Offset, el Location Offset i el PDV Offset, els tres incentius principals que asseguren projectes locals i de qualitat. A més, hi ha polítiques i protocols específics que regulen el contingut general i les pel·lícules First Nation en la indústria audiovisual.

Per una part, la regulació general del contingut audiovisual australià compta amb: quotes de projectes locals, que asseguren un mínim de produccions australianes, classificació de continguts, per a gestionar les catalogacions d'edat i sensibilitat, polítiques de subvenció i incentius fiscals, i criteris de qualificació australiana, per a poder accedir a ajuts públics o beneficis fiscals.

Per altra banda, existeix una regulació específica del contingut First Nations, aquesta només afecta a aquelles produccions que tractin temes o històries de pobles aborígens o dels Strait Torres Islanders, i estableixen condicions més específiques: obligació de consulta i col·laboració amb comunitats indígenes, protecció de drets culturals i intel·lectuals (ICIP), que exposa la necessitat de consentiment explícit per mostrar rituals, llengües, llocs sagrats o relats tradicionals, prioritització de la representació autèntica, que anima al fet que els directors, guionistes i actors siguin First Nations quan el projecte també ho és, i eines específiques de suport, com el Indigenous Department de Screen Australia, que ofereix finançament i mentoria exclusiva.

A part, l'any 2023 el govern federal va llançar la política nacional Revive, que posa les històries First Nations al centre de l'art i la cultura australiana, amb una orientació cap a l'autodeterminació narrativa i el suport a les veus indígenes com a motor de la transformació cultural. En aquest marc es preveu la creació d'un organisme liderat per First Nations dins de Creative Australia, per guiar polítiques culturals inclusives i protecció legal del coneixement tradicional.

3.3. CINEMA ABORIGEN

Les produccions First Nation australianes viuen actualment un moment de creixement i consolidació sense precedents. Gràcies al suport institucional de Screen Australia, a través del seu Indigenous Department, cada cop es produeixen més projectes liderats per creadors de les First Nations que tenen una presència destacada tant en l'àmbit nacional com internacional. Només en els darrers anys, s'han estrenat pel·lícules com *The Drover's Wife: The Legend of Molly Johnson* de Rachel Perkins, *Sweet Country* de Warwick Thornton o *Mystery Road* d'Ivan Sen, tres figures centrals del cinema indígena contemporani, que han rebut reconeixement als festivals de Venècia, Berlín o Toronto, a més d'obtenir diversos premis AACTA.

Aquest cinema, a més de ser una forma d'expressió cultural, actua com a eina fonamental per a la reconciliació i l'entesa de les dues societats existents. Les històries que expliquen sovint tracten les ferides del passat colonial, la resistència cultural i la identitat actual de les comunitats aborígens, però ho fan des d'una perspectiva pròpia i amb un enfocament constructiu. La representació audiovisual permet a la resta de la societat australiana entendre millor la història i els valors de les primeres nacions, creant espais de diàleg i empatia.

Iniciatives com el nou premi per a cineastes indígenes del Sydney Film Festival demostren el compromís creixent per potenciar aquestes veus.

Així, el cinema aborigen s'ha convertit en una eina poderosa no només per visibilitzar identitats i experiències silenciades, sinó també per construir una relació més justa i respectuosa entre les comunitats originàries i la resta del país. És una via d'activisme simbòlic i de qualitat, d'educació cultural i de transformació col·lectiva.

A continuació es troba una taula resum comparant les principals dades exposades anteriorment. A la primera columna es descriuen els diversos aspectes comparats i a les dues següents el resultat corresponent a cinema no aborigen i al cinema First Nations.

Aspecte	Cinema no aborigen	Cinema First Nations
Pes en el total de produccions (2022)	92% de les pel·lícules estrenades als cinemes locals, que van ser 95.	8% restant.
Presència internacional (2022)	22 pel·lícules estrenades a l'estranger.	Segons el percentatge previ, dues d'aquestes s'haurien d'haver emès internacionalment, però no es pot afirmar amb certesa.
Públic objectiu	Divers, massiu i familiar	Sensibilitzat amb temes culturals i socials, comunitats urbanes, festivals especialitzats.
Recaptació mitjana (2022)	3,2 M AUD per pel·lícula	No és significativa en còmput global.
Exemples destacats	Lion, The Dry, Mad Max: Fury Road	Ten Canoes, Beneath Clouds, Sweet As
Premis i reconeixement	Oscars, BAFTA, AACTA.	Premis a Cannes, Berlín, i al Sydney Film Festival.
Finançament específic disponible	7,6 M AUD de finançament per part d'agències estatals durant la temporada 2024-25.	500.000 AUD del Departament Indigenus i 30.000 AUD de fons d'organitzacions específiques.
Presència en coproduccions	Entre un 30% i un 38% dels títols totals.	En general, no integrades en coproduccions internacionals.
Imatge del país	Potència una imatge exòtica, exportable i de gran escala internacional, a través de l'aparició dels estereotips esmentats anteriorment.	Redefineix Austràlia com a Nació multicultural i reconeixedora de cultures originàries.

4. CONCLUSIONS

Aquest treball ha tingut com a objectiu principal analitzar com es construeixen i es transmeten els imaginaris sobre Austràlia a través del cinema, especialment pel que fa als estereotips de caràcter cultural, social i territorial. D'acord amb la hipòtesi de partida, s'ha confirmat que els estereotips més persistents, com el del “aussie bronzejat i simpàtic”, el “bushman solitari” o la visió d'Austràlia com a terra salvatge i hostil, no només han estat reiterats durant dècades, sinó que han tingut un impacte negatiu en la representació real del país i de la seva població. El fet que, en els últims anys, s'hagi produït un esforç per revisar i canviar aquestes representacions demostra que estaven esbiaixades i que no reflectien fidelment la realitat australiana.

Un dels col·lectius més afectats per aquestes representacions ha estat el del món rural i agrícola, sovint caracteritzats amb connotacions tòpiques, exagerades o directament desconnectades de la seva realitat social. Aquesta manca de representació acurada fa evident la necessitat d'incorporar noves narratives que donin veu a la complexitat i diversitat del territori, especialment ara que les realitats rurals han canviat significativament respecte a la imatge tradicional.

A més, a partir de la meua experiència, he pogut constatar que els estereotips s'han reproduït tant en produccions locals com internacionals, però això no implica necessàriament que els australians s'hi identifiquin. De fet, una part important de la població no es veu representada en aquests imaginaris i, per tant, potser no han tingut tanta influència sobre l'imaginari col·lectiu australià com inicialment es podia suposar. Aquest fet posa en qüestió la idea que el cinema, per si sol, tingui la capacitat d'imposar una identitat nacional unificada o representativa. Tot i això, aquest efecte sí que s'ha pogut observar en els espectadors estrangers, que han adoptat aquests estereotips com una realitat del país.

Per altra banda, basant-nos en la recaptació econòmica del cinema no aborígen contrastada amb la dels projectes First Nations, podem deduir que més del 90% del públic que va al cinema no està interessat en les pel·lícules de les comunitats indígenes. Per tant, podem concloure que qui més necessitaria sensibilitzar-se amb la realitat aborígen, no està rebent aquesta informació a través del cinema.

Una bona manera de mitigar aquesta situació seria fomentant el cinema de temàtiques lleugeres, intranscendents o quotidianes, on les persones indígenes tinguin un paper rellevant o protagonista, formant part de contextos de benestar i normalitat, i no sempre relegades a rols secundaris o associats a classes desfavorides. A més, seria positiu que les pel·lícules creades íntegrament per

cineastes indígenes no es limitessin a relatar exclusivament episodis històrics dolorosos o aspectes identitaris, ja que aquestes temàtiques no sempre desperten l'interès del gran públic, i poden acabar encasellant la seva producció en un registre únic i repetitiu. Aquesta perspectiva podria extrapolarse als anuncis publicitaris amb l'objectiu d'enviar missatges subliminals de integració a la població blanca australiana.

Cal destacar la desigualtat existent entre les pel·lícules dirigides per autors aborígens i aquelles fetes per cineastes no indígenes que tracten temes sobre les Primeres Nacions. Encara que aquestes últimes han rebut premis i reconeixement internacional, sovint han estat criticades per l'apropiació narrativa o per oferir una mirada externa als relats indígenes. Això demostra la necessitat urgent de fomentar la creació cultural liderada per les comunitats mateixes, garantint no només la seva presència sinó també la seva autoria i control sobre els relats. Aquest fet es confirma per les polítiques i subvencions recents que tant el govern com les organitzacions del món del cinema han anat afegint recentment amb l'objectiu d'introduir aquestes històries tant al panorama nacional com internacional.

Finalment, i a partir de les dades i les impressions obtingudes personalment durant la meua estada a Austràlia, puc afirmar que no es percep un neguit especial de la societat per revertir el greuge existent de la cultura indígena. Per contra, això sí que es percep per part del govern que amb accions com les cerimònies Welcome to Country, les noves polítiques cinematogràfiques i les lleis de subvencions, intenta treballar per la construcció d'un futur en el qual ambdues comunitats se situïn al mateix nivell.

En conjunt, aquest treball confirma que les representacions cinematogràfiques tenen una forta dimensió simbòlica i cultural en el públic estranger, però també revela la importància de revisar-les críticament per tal d'afavorir una imatge més justa, plural i inclusiva d'Austràlia.

5. BIBLIOGRAFIA (repassar)

ABC News. (2025, 30 d'abril). 'Barking up the wrong tree' and 'copycatting Trump': First Nations leaders on the 2025 election. ABC News. Recuperat de <https://www.abc.net.au/news/2025-04-30/first-nations-leaders-on-the-2025-election/105225522>

«Aboriginal and Torres Strait Islander peoples». (s. f.). En Australian Aboriginal peoples. Britannica. Recuperat de <https://www.britannica.com/topic/Australian-Aboriginal>

AIATSIS. (2020, 7 de desembre). Indigenous Australians: Aboriginal and Torres Strait Islander people. Recuperat de <https://aiatsis.gov.au/explore/indigenous-australians-aboriginal-and-torres-strait-islander-people>

Anthropologies. (s. f.). El cine y su impacto en la conciencia colectiva: Entre la identificación y la crispación [Parte 1]. Recuperado de <https://www.anthropologies.es/el-cine-y-su-impacto-en-la-conciencia-colectivaentre-la-identificacion-y-la-crispacion-parte-1/>

Australian Classification Board. (s. f.). Australian Classification. <https://www.classification.gov.au/>

Australian Bureau of Statistics. (s. f.). Australian Bureau of Statistics <https://www.abs.gov.au/>

Australian Human Rights Commission. (s. f.). The history of Aboriginal and Torres Strait Islander peoples advocating for the right to be heard. Recuperat de <https://humanrights.gov.au/our-work/aboriginal-and-torres-strait-islander-social-justice/history-aboriginal-and-torres-strait>

Australian Human Rights Commission. (s. f.). The social justice news. Recuperat de <https://humanrights.gov.au/our-work/aboriginal-and-torres-strait-islander-social-justice/news>

Cinema Australia. (2024, 29 de gener). Sydney Film Festival announces new First Nations award with world's largest cash prize for Indigenous filmmaking

<https://cinemaaustralia.com.au/2024/01/29/sydney-film-festival-announces-new-first-nations-award-with-worlds-largest-cash-prize-for-indigenous-filmmaking/>

Crónicas Antiguas. (s.f.). Cine australiano: un siglo de lucha y gloria.

<https://cronicasantiguas.net/historia-contemporanea/cine-australiano-un-siglo-de-lucha-y-gloria/>

Dudgeon, P., Wright, M., Paradies, Y., Garvey, D., & Walker, I. (2010). The social, cultural and historical context of Aboriginal and Torres Strait Islander Australians. En N. Purdie, P. Dudgeon i R. Walker (Eds.), Working Together: Aboriginal and Torres Strait Islander Mental Health and Wellbeing Principles and Practice (cap. 3, pp. 25-42). Commonwealth of Australia.

https://www.researchgate.net/publication/306228426_The_social_cultural_and_historical_context_of_Aboriginal_and_Torres_Strait_Islander_Australians

Encyclopaedia Britannica. (s.d.). History of film. Encyclopaedia Britannica.

<https://www.britannica.com/art/history-of-film>

Entertainment Partners. (2025). Filming in Australia: Your guide to incentives, infrastructure and the future of production Down Under <https://www.ep.com/blog/filming-in-australia-your-guide-to-incentives-infrastructure-and-the-future-of-production-down-under/>

Escuela Particular Arrayán. (s.f.). Cómo el cine ha impactado nuestras vidas: Un análisis de su influencia en la sociedad moderna. <https://escuelaparticulararrayan.cl/como-el-cine-ha-impactado-nuestras-vidas-un-analisis-de-su-influencia-en-la-sociedad-moderna/>

Gooda, M. (2025, 2 d'abril). Australia's major parties have lost 'courage' on Indigenous affairs. The Guardian. Recuperat de <https://www.theguardian.com/australia-news/2025/apr/03/australias-major-parties-have-lost-courage-on-indigenous-affairs-mick-gooda-says>

Huellas de la Historia. (s.f.). Cine y sociedad: cómo el cine refleja y moldea la cultura.

<https://huellasdelahistoria.wiki/cine-y-sociedad-como-el-cine-refleja-y-moldea-la-cultura/>

La Capilla Cultural. (s.f.). El impacto del cine en la percepción cultural global.
<https://lacapillacultural.com/el-impacto-del-cine-en-la-percepcion-cultural-global/>

Langton, M. (2007). Aboriginal Art and Film: The Politics of Representation. In M. Grossman (Ed.), *Blacklines: Contemporary Critical Writing by Indigenous Australians* (pp. 109–124). Melbourne University Publishing. <https://doi.org/10.1177/030639689403500410>

Lainjo, B. (2024). Integrating Artificial Intelligence into Healthcare Systems: Opportunities and challenges. *Academia Medicine*, 1(4). <https://doi.org/10.20935/AcadMed7382>

Monsutón. (s.d.). Kinetoscopio. Monsutón. <https://www.monsuton.com/kinetoscopio/>

Moran, A., & Vieth, E. (2006). *Film in Australia: An Introduction*. Cambridge University Press.

OkDiario. (s.f.). El impacto del cine en la percepción de la historia: Una mirada crítica.
<https://okdiario.com/historia/impacto-del-cine-percepcion-historia-mirada-critica-13630868>

O'Regan, T. (1996). *Australian National Cinema*. Routledge.

PARC. (s.f.). ¿Cómo influye el cine en la cultura? <https://parc.com.pe/historia/como-influye-el-cine-en-la-cultura/>

Revista 24 Cuadros. (2021, 4 juny). Del cine mudo al Ozploitation.
<https://revista24cuadros.com/2021/06/04/del-cine-mudo-al-ozploitation/>

Rayner, J. (2000). *Contemporary Australian Cinema: An Introduction*. Manchester University Press.

Screen Australia. (s. f.). Cinema – Fact Finders <https://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema>

ScreenHub Australia. (2025, 1 de maig). Screen Australia announces \$7.6 million in film, TV and online series funding.

This vs That. (s.f.). Aboriginal vs. Torres Strait Islanders. Recuperat de <https://thisvsthat.io/aboriginal-vs-torres-strait-islanders>

Turner, G. (1994). Making It National: Nationalism and Australian Popular Culture. Allen & Unwin.

USA History Timeline. (n.d.). The evolution of film genres in Hollywood. <https://www.usahistorytimeline.com/pages/the-evolution-of-film-genres-in-hollywood-20aff1ad.php>

ZipDo. (2025). Australian Film Industry Statistics.